Internationale genderindexen

Op internationaal vlak zijn er enkele indexen die landen op basis van een aantal gender/indicatoren rangschikken en daarmee aangeven hoe het zit met de gender(on)gelijkheid in die landen. Deze genderindexen zijn handige instrumenten om de vooruit- of achteruitgang van een bepaald land op vlak van gendergelijkheid te volgen.

De samenstellers van deze indexen zijn de Verenigde Naties, het Wereld Economisch Forum, de Wereld Bank en een aantal NGO's.

Waar staat België in de verschillende indexen?

We stellen vast dat België de laatste jaren steeds verder wegglijdt in de rangschikkingen van de diverse indexen.

Verenigde Naties/Human Development Report	1
- Human Development Index	2
- Gender-Related Development Index	3
- Gender Empowerment Measure	4
Wereld Economisch Forum	4
- Gender Gap Index	4
De Wereld Bank	6
- World Development Indicators/Women in Development	6
NGO's	6
- Gender Equity Index	6
- Mother's Index	6

De Verenigde Naties

Het UNDP (United Nations Development Report) wordt sinds 1990 jaarlijks gepubliceerd.

- **Human Development Report**: zie: http://hdr.undp.org/en/reports/global/hdr2009/

Aan dit rapport zijn indexen gelinkt die een indicatie geven van het ontwikkelingsniveau van de lidstaten van de VN:

- De Human Development Index bevat indicatoren over gezondheid, opleiding en economische welvaart. Deze index geeft een algemeen beeld van het ontwikkelingsniveau per land.
- De Gender-related Development Index houdt rekening met de ongelijkheid tussen vrouwen en mannen.
- De Gender Empowerment Measure toont dat gender empowerment niet alleen afhankelijk is van het inkomen, participatie speelt een grote rol.

Human Development Index (HDI)

Deze index rangschikt landen volgens de graad van ontwikkeling (ontwikkeld, in ontwikkeling, onderontwikkeld).

De HDI combineert levensverwachting, opleidingskansen en Bruto Nationaal Product per capita voor de landen wereldwijd. Het wordt beschouwd als een standaard om de human development te meten - een concept dat volgens de United Nations Development Program (UNDP), opteert voor meer keuzemogelijkheden voor

mensen, met meer kansen voor opleiding, gezondheidszorg, inkomen, ontwikkeling, etc. De HDI combineert drie dimensies:
- levensverwachting bij geboorte, als indicator voor volksgezondheid en lange levensduur;
- kennis en opleiding, zoals gemeten door de alfabetiseringsgraad van volwassenen (voor twee derde gewogen) en de gecombineerde primaire, secondaire en tertiaire brutoparticipatiegraad (voor één derde gewogen);
- levensstandaard, zoals gemeten door het natuurlijke logaritme van het BBP (Bruto Binnenlands Product) per hoofd qua koopkracht.

Positie van België in 2005: **17** op landen 177 landen

	België	Hoogste score: Ijsland	Laagste score: Sierra Leone
HDI Value	0,946	0,968	0,336
Life expectancy at birth	78,8	81,5	41,8
Adult literacy			34,8
Combined gross enrolment for primary, secondary and tertiary education	95,1	95,4	44,6
GDP per capita	32,119	36,510	806
Life expectancy index	0,897	0,941	0,280
Education index	0,977	0,978	0,381
GDP index	0,963	0,985	0,348
GDP per capita (ppp US dollar) rank minus HDI rank	-2	4	-5

GDP: Gross domestic product; BBP: Bruto Binnenlands Product; PPP: Purchasing power parity= koopkrachtcapaciteit)
Zie: http://hdr.undp.org/en/media/HDR_20072008_EN_Complete.pdf

Evolutie HDI positie België:

Human Development Report	situatie	Rang/aantal landen
2009	2008	
2007-2008	2005	17/177
2006	2004	13/177
2005	2003	9/177
2004	2002	6/177
2003	2001	6/175
2002	2000	4/173
2001	1999	5/162
2000	1998	7/174
1999	1997	5/174
1998	1995	12/174
1997	1995	13/175
1996	1993	12/174

Gender-Related Development Index (GDI)

De indicatoren betreffen:
- de gemiddelde levensverwachting
- de geletterdheid
- de scholingsgraad
- het geschatte inkomen

Positie België op 177 landen in **2005**

- Gender-Related Development Index: **17**

http://hdr.undp.org/en/media/HDR_20072008_EN_Complete.pdf

	Score België	**Hoogste score (Ijsland)**	**Laagste score (Sierra Leona)**
Rang	17	1	157
Value	0,940	0,962	0,320
Life expectancy at birth/ *Levensverwachting bij de geboorte*			
V	81,8	83,1	43,4
M	75,8	79,9	40,2
Adult literacy rate/ *Volwassenengeletterdheidscijfer*			
V			24,2
M			46,7
Combined primary, secondary and tertiary gross enrolment ratio/*Gecombineerde primaire, secundaire en tertiaire bruto inschrijvingsratio*			
V	97	101	38
M	94	90	52
Estimated earned income PPP US dollar/*Geschat inkomen PPP US dollar*			
V	22,182	28,637	0,507
M	40,000	40,000	1,114

Evolutie GDI positie België:

Human Development Report	situatie	Rang/aantal landen
2009	2008	
2007-2008	2005	17/177
2006	2004	13/177
2005	2003	9/177
2004	2002	6/177
2003	2001	6/175
2002	2000	4/173
2001	1999	5/162
2000	1998	7/174
1999	1997	5/174
1998	1995	12/174
1997	1994	13/175
1996	1993	12/174

Gender Empowerment Measure (GEM)

Dit is een samengestelde index die genderongelijkheid meet in het kader van drie basisdimensies van empowerment:

- economische participatie en besluitvorming
- politieke participatie en besluitvorming
- macht over economische bronnen

Human Development Report 2007-2008

http://hdr.undp.org/en/media/HDR_20072008_EN_Complete.pdf

Positie België 2005:

Rank	Value	Seats in parliament held by women (% of total)	Female legislators, senior officials and managers	Female professional and technical workers	Ratio of estimated female to male earned income

België: **17**	0,850	35,7	32	49	0,55
Ijsland: 1	0,862	31,7	27	56	0,72
Sierra Leone: /	/	14,5	/	/	0,45

Evolutie GEM positie België:

Human Development Report	situatie	Rang/aantal landen
2009	2008	
2007-2008	2005	17/177
2006	2004	13/177
2005	2003	9/177
2004	2002	6/177
2003	2001	6/175
2002	2000	4/173
2001	1999	5/162
2000	1998	7/174
1999	1997	5/174
1998	1995	12/174
1997	1994	13/175
1996	1993	12/174

Wereld Economisch Forum

Gender Gap Index

Global Gender Gap Report 2009,
http://www.weforum.org/pdf/gendergap/report2009.pdf

Positie België

Global ranking (schaal 0-1; 0=ongelijkheid; 1= gelijkheid) *Wereldranking*	rang **België: 33** **Ijsland: 1** **Yemen: 134**	score 0,7165 0.8276 0.4609
Economical participation and opportunity *Economische participatie en kansen*	B: 65 Ijsland: 16 Yemen: 134	0,6530 0,7502 0,2334
Educational Attainment *Onderwijs en diploma/opleiding*	B: 71 Ijsland: 1 Yemen: 133	0,9910 1,0000 0,6147
Health and Survival *Gezondheid en overlevingskansen*	B: 55 Ijsland: 101 Yemen: 1	0,978 0,9697 0,9796
Political Empowerment *Politieke macht van vrouwen*	B: 29 Ijsland: 1 Yemen: 133	0,2431 0,5905 0,0159

Voor het tweede jaar op rij zakt België in de rangschikking. In 2007 stond ons land nog op de negentiende plaats, maar in 2008 vielen we terug naar de 28ste stek. Anno 2009 belanden we op plaats 33.

Dat betekent dus dat de ongelijkheid tussen de seksen in ons land niet meer verkleint en zelfs lichtjes groter wordt. Maar dat we wegzakken in de ranglijst van het World Economic Forum heeft vooral te maken met de

forse stijging van enkele andere landen, waar de ongelijkheid snel kleiner wordt. Voorbeelden zijn Zuid-Afrika (van 22 in 2008 naar 6 in 2009), Lesotho (van 16 naar 10) en Mongolië (van 40 naar 22).

Het World Economic Forum meet de gelijkheid tussen mannen en vrouwen aan de hand van vier deelindexen: economische participatie en kansen, opleiding, gezondheid en overlevingskansen, en politieke macht van vrouwen.
Alleen op dat laatste punt haalt België met een 29ste plaats een betere score dan zijn algemeen gemiddelde. Het aantal vrouwelijke parlementsleden (35 procent) is goed voor een 13de plaats op de ranglijst van 134 landen. Maar als men ook kijkt naar het aantal vrouwelijke ministers en het aantal jaren dat er een vrouwelijke regeringsleider is geweest, dan zakt België lager in de rangschikking.

Wat betreft de gelijkheid van economische participatie en kansen strandt ons land op een 65ste plaats. Dat is vooral te wijten aan de gepercipieerde loonkloof. Voor het criterium 'gelijk loon voor gelijk werk' staat België maar 87ste. Net als voor de absolute hoogte van het loon: het inkomen van Belgische vrouwen bedraagt gemiddeld slechts 52procent van dat van de mannen. Dat dat onder meer komt omdat vrouwen vaker deeltijds werken, verandert niets aan de objectieve cijfers.

Met ongeveer een derde vrouwen in hogere ambtenaren- en kaderfuncties doet België het niet zo slecht, maar met iets minder dan de helft vrouwen in vrije en technische beroepen zitten we dan weer aan de lage kant.

Een verbetering is er wel voor de arbeidsparticipatie van vrouwen. Inmiddels werkt 60 procent van de Belgische vrouwen, zegt het WEF, tegenover slechts 57 procent in 2007. Bij de mannen stagneerde de arbeidsparticipatie op 73 procent.

Evolutie positie België:
- 2009: 33 op 134 landen
- 2008: 28 op 130
- 2007: 19 op 128
- 2006: 20 op 115

De Wereld Bank

World Development Indicators/Women in Development
Cijfers per land (alfabetisch gerangschikt) in verband met aandeel vrouwelijke bevolking, levensverwachting bij geboorte m/v, zwangere vrouwen die prenatale zorg ontvangen, tienermoeders, vrouwen in de landbouwsector, onbetaalde ‘family workers’, vrouwen in het parlement.

2006: http://devdata.worldbank.org/wdi2006/contents/Tables1.htm
2005: http://devdata.worldbank.org/wdi2005/Section1.htm

NGO's

Gender Equity Index (GEI)

De Social Watch Dog is een netwerk van nationale burgerbewegingen die rapporteren over de naleving van internationale verdragen over de uitroeiing van armoede en over (gender)gelijkheid. Deze NGO publiceerde de GEI een eerste maal in 2004.
De index varieert van 0 tot 100. Hoe lager de score des te minder gelijkheid tussen vrouwen en mannen er is.
De indicatoren hebben betrekking op:
- onderwijs
- economische activiteit
- empowerment (besluitvorming in de politieke en economische wereld)

GEI 2007
http://www.socialwatch.org/node/9358
http://www.socialwatch.org/node/9359
Een gendergelijkheidsbeleid is niet noodzakelijk gelinkt aan een hoge economische groei.
In de GEI 2007 haalt Rwanda bijvoorbeeld een score van 84 en komt samen met Finland (84) net achter Zweden dat een score heeft van 89. In deze landen is er het minst ongelijkheid tussen vrouwen en mannen. Een positief actiebeleid en de toepassing van quota leidt tot meer gendergelijkheid.
België staat op de **23**ste plaats op een totaal van 154 landen, met een score van 74 (onderwijs: 100; economische activiteit: 68; empowerment: 53). Ten opzichte van 2004 stijgt België met 9,38%.

Meer info over België
http://www.socialwatch.org/node/145

Mother's Index

De 'Mother's Index' wordt opgesteld door de internationale onafhankelijke humanitaire organisatie 'Save the Children' en betreft 140 landen.
De criteria/indicatoren zijn o.m. gezondheidszorg voor moeders en kinderen, de levensverwachting voor vrouwen, de scholing en de beschikbaarheid van drinkwater. De landen worden gerangschikt bij de meer ontwikkelde landen, de minder ontwikkelde landen en gebieden en de minst ontwikkelde landen.

Evolutie positie België in de Mother's Index Rankings:

	Mother's Index Rank	Women's Index Rank	Children's Index Rank
2009	17	22	13
2008	13	18	5
2007	8	9	8

2009: http://www.savethechildren.org/publications/state-of-the-worlds-mothers-report/state-worlds-mothers-report-2009.pdf
2008: http://www.savethechildren.org/publications/mothers/2008/SOWM-2008-full-report.pdf
2007: http://www.savethechildren.org/publications/technical-resources/saving-newborn-lives/snl-publications/State-of-the-World-s-Mother-s-Report-2007-Saving-the-Lives-of-Children-Under-5.pdf
2006: http://www.savethechildren.org/publications/mothers/2006/SOWM_2006_final.pdf